

VAN VEENEN:

"Hardnekig handwerk" actueel bij sociaal beheer van buurten

A. van Veenen, directeur van het Rotterdamse Instituut Ondersteuning Bewoners, gaf aan de hand van een aantal stellingen over ontwikkelingen in het opbouwwerk een referentiekader aan voor de jaren negentig. In zijn inleiding op het congres gaf hij een toelichting; we volstaan hier met de weergave van de stellingen.

1.

De kennis en kunde van het opbouwwerk is een ambachtelijke: hardnekig handwerk gericht op het omzetten van problemen in de directe woon- en leefsituatie in georganiseerd initiatief. De opbouwwerker verstaat daarbij de kunst om tot zaken te komen in krachtenvelden tussen instanties van velerlei soort en belanghebbenden van diverse pluimage. Met deze kwaliteit kan het opbouwwerk voldoen aan de (toenemende) vraag naar "schakelfunctionarissen" tussen instanties en bevolking die opereren vanuit een professionele positie als "derde".

2.

Een centraal werkterrein waarop deze kwaliteit zich heeft ontwikkeld vormt de stadsvernieuwing, die ook in de komende jaren prioriteit zal houden. Een wijkgerichte bewonersorganisatie is een effectieve organisatievorm gebleken om directe invloed te bewerkstelligen van belanghebbenden en de energie van bewonerskader, diensten en politiek-bestuurlijk apparaat te bundelen.

3.

Werkloosheid, inkomensdaling, bezuinigingen in de collectieve sector en terugtredende overheid (nota "Volkshuisvesting in de jaren '90" van staatssecretaris Heerma) zetten stadsvernieuwingsprogramma's die gericht zijn op woningverbetering voor mensen met lage inkomens op losse schroeven. Effecten daarvan zijn segregatieprocessen en gettovorming in goedkoop en slechte delen van de woningvoorraad. Er zal de komende jaren veel energie en uitvinderswerk nodig zijn om een dergelijke ontwikkeling te keren.

4.

Prioriteiten op het terrein van Volkshuisvesting zijn daarnaast:

- ouderenhuisvesting (projekten voor verzorgd wonen)
- het ontwikkelen van een aanpak van zogenaamde "probleemcomplexen" in na-oorlogse wijken
- ondersteuning van eigenbewoners bij particuliere woningverbetering.

5.

Een nieuw terrein vormt het beheer van woningen en woonomgeving. Het actief tegengaan van vervuiling, vandalisme, onveiligheid en verpauering vereist, evenals in de stadsvernieuwing, een wijkgerichte organisatie en werkwijze van de betreffende ambtelijke diensten en samenwerkingsvormen tussen diensten, woningbouwcorporaties en bewonersorganisatie. Om een organiserende functie te kunnen vervullen op het terrein van beheer is invloed nodig van bewonersorganisaties op de inzet van middelen en menskracht. In samenspel met de woningbouwcorporaties moet een praktijk worden ontwikkeld ten aanzien van de organisatie van huurders.

6.

Belangrijk onderdeel van de werkzaamheden rond stadsvernieuwing en beheer blijft het bevorderen van een redelijke verstandhouding tussen verschillende bevolkingsgroepen en het tegengaan van racisme. Ingangen voor kadervorming en organisatie-ontwikkeling voor immigranten liggen naast gezamenlijke activiteiten rond stadsvernieuwing en beheer op het terrein van de voorzieningen die onvoldoende zijn afgestemd op de veranderde bevolkingssamenstelling.

7.

Het opbouwwerk verkeert niet in een positie om een directe bijdrage te leveren aan de noodzakelijke economische en technologische herstructurering van de steden. Bewonersorganisaties kunnen wel proberen partij te worden bij groot-schalige ontwikkelingsprojekten om daaraan profijt te trekken voor omliggende wijken en een tweedeling tegen te gaan tussen eilanden van overvloed temidden van verpauering en armoede.

8.

De stedelijke revitaliseringsprogramma's en de arbeidsmarktgerichte scholingsprogramma's zijn investeringen in de toekomst die niet op afzienbare termijn soelaas bieden voor de massa-werkloosheid in de steden. Er is een politieke doorbraak nodig voor het gebruik van uitkeringsgelden voor arbeidspools in de collectieve sector. Het opbouwwerk kan een bijdrage leveren aan de ontwikkeling en opzet van arbeidspools op terreinen waarop het opbouwwerk kennis en ervaring heeft.